

Utlåtande gällande förslaget att upphöra med vägbeslysning utanför detaljplaneområden, Houtskärnsnämnden

368/10.03.01.01/2020

Houtskärnsnämnden 02.09.2020 § 29

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster 10.06.2020 § 62

Beredare

Ordförande Christer Friis, tfn 040 573 2088

Föredragande

Ordförande Christer Friis, tfn 040 573 2088

christer.friis@gmail.com

Styrelsens sektion för tekniska stödtjänster har som inbesparingsåtgärd fört fram ett förslag om att släcka ner belysningen i alla områden utanför detaljplaneområden. Belysningen skulle dock kvarstå i omedelbar närhet till skolor och förbindelsebåtsbryggor. Förslaget finns även med i det förslag till åtgärdsprogram som fullmäktige godkände 12.5.2020.

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster 10.6.2020 § 62:

"Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster 12.2.2020 § 10:

Den av stadsfullmäktige godkända driftbudgeten för tekniska stödtjänster för år 2020 styr verksamheten och de förminskade anslagen (jämfört med tidigare år) leder till åtgärder som syns i verksamheten under året på följande sätt. För att klargöra åtgärder som budget 2020 föranleder lyfts följande exempel fram:

Teknikenheten

Beträffande belysning bereds ärendet separat till sektionen gällande att släcka i glesbygden.

Upphörande av belysningen utanför tätorterna finns upptaget som en åtgärd i stadens förslag till balanseringsprogram för åren 2020-2022 och som godkändes av stadsfullmäktige 12.5.2020 § 11.

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster beslöt 12.2.2020 § 10 att de åtgärder som lyfts upp i samband med budgeten för 2020 bör beredas som separata ärenden.

Sektionen har 16.4.2018 § 31 slagit fast följande principer för sanering av gatubelysningen:

- 1. Befintlig kvicksilverbelysning saneras inom en 3-årsperiod t.o.m. år 2020.*
- 2. Befintlig natriumbelysning saneras och byts ut vartefter brukslängden för denna är uppnådd.*
- 3. Saneringen sker möjligast områdesvis med tyngdpunkt på detaljplaneområden.*

4. *Belysning vid enskilda vägar kan överlåtas på t.ex. vägslag efter att belysningen sanerats och driftsäkerheten är kontrollerad.*
5. *Belysningsnätet vid enskilda vägar kan rivas om behovet av detta bedöms som litet och vägslaget eller någon annan aktör inte tar över underhållet, driften och ansvaret.*
6. *Önskas utbyggnad av vägbelysningsnätet vid enskilda vägar, ges kostnadsansvaret för utbyggnaden på vägslaget eller annan aktör som utför utbyggnaden. Staden överlåter befintligt belysningsnät och elanslutning till vägslaget efter att belysningsnätets skick kontrollerats och vid behov sanerats.*
7. *Belysningsnätet vid allmänna vägar saneras enligt direktiv av vägghållaren förutsatt att behov av belysning föreligger*

Sektionen för tekniska stödtjänster fattar enskilda beslut i ärenden som sorterar under punkterna 4-6.

Det ekonomiska läget har sedan dessa principer fastslagits förändrats och det finns nu behov av snabba åtgärder för att minska driftkostnaderna och samtidigt har investeringsmedel för totalsaneringar kraftigt minskat. Tyngdpunkten i saneringen av belysningen har legat på detaljplaneområden och underhållet av belysningen utanför detaljplaneområden har de senaste åren varit mycket begränsat.

I balanseringsprogrammet nämns att släckningen och indragningen av belysningen omfattar ca 14 km statliga och enskilda vägar, både enskilda belysningspunkter och längre vägsträckor, utanför detaljplaneområden. Dessa är områden där belysningen är gammal och står inför saneringar de närmaste åren, för vilka de uppskattade investeringskostnaderna ligger på ca 0,5 miljoner euro utan några större förändringar. Minskningen i den årliga driftkostnaden utgående från nuvarande kostnadsnivå skulle vara ca 30 000 €/år, samt minska det kommande investeringsbehovet med ca 450 000 €. Stora delar av belysningen utanför detaljplaneområdena behöver inom 2-3 år totalsaneras.

Sammanlagt handlar det om ca 450-500 enskilda belysningspunkter utanför detaljplaneområdena, vilka skulle släckas ned, anslutningarna sägas upp och belysningsnätet plockas ned. I dessa beräkningar har inte beaktats kortare belysningsavsnitt i anslutning till skolor utanför detaljplaneområden, t.ex. Nilsby skola och Träsk skola. Åtgärderna skulle inte heller innefatta belysningen vid förbindelsebåtsbryggor för vilka staden står för driftkostnaderna och staten för investeringskostnaderna. Armaturer som sanerats och bytts ut till ny LED-teknik kunde återanvändas inom detaljplaneområdena för att ersätta gammal teknik.

Åtgärder

Alternativen till fortsatta åtgärder är att nu innan sommaren fatta beslut om att belysningen utanför detaljplaneområden släcks ned fr.o.m. hösten 2020 och därefter sägs elanslutningarna upp. Rivningen av befintligt belysningsnät sker 2021 om medel beviljas. En mer realistisk bild är att av bildningsavdelningen inbegära utlåtande om hur en nedsläckning av belysningen kan påverka behovet av ordnade skolskjutsar, eller om nedsläckningen kan ha andra ekonomiska konsekvenser för dem. Samtidigt behöver NTM-centralens utlåtande inbegäras för

de belysningsavsnitt som finns vid statliga vägar. Sedan tidigare har de meddelat att de inte tar över ansvaret för dessa avsnitt. För de belysningsavsnitt som finns vid enskilda vägar kan utlåtande inhämtas av väglaget, ifall de är villiga att ta över ansvaret och kostnaderna för belysningen. Efter att dessa utlåtanden inhämtats kan beslut i ärendet tas.

Konsekvensbedömning

Konsekvenserna för minskad belysning utanför detaljplaneområdena leder till sänkt säkerhet för fotgängare och cyklister på berörda vägavsnitt. För bilister har minskad belysning marginell betydelse på säkerheten. Otrygghetskänsla kan uppstå i avsaknaden av belysning och bostadsområden/byaområden kan upplevas mindre attraktiva. Belysningen är en service staden upprätthåller och avsaknaden av belysningen innebär minskning i denna service som dock inte är lagstadgad. Belysningsnätet är inte heltäckande utanför detaljplaneområden och kan anses betjäna invånarna ojämnt. En minskning av belysningsnätet utanför detaljplaneområdena minskar stadens driftbudget, dock inte på ett avgörande sätt. Däremot minskar trycket på kommande investeringar i nätet avsevärt."

Utlåtanden ska ges till tekniska stödtjänster senast 10.9.2020.

I Houtskär byggdes vägbelysningen upp och bekostades av byarna, till stor del på talko. Houtskärs kommun bidrog med elanslutningar och driftkostnaderna för elen.

Vägsträckor och enskilda punkter där belysningen skulle släckas i Houtskär finns enligt uppgift i: Mossala, Björkö, Kivimo, Jervis, Hyppeis, Roslax, Medelby, Hönsnäs, Kittuis och Saverkeit. Lamporna i Träsk, förutom vid "torget" och i Näsby, förutom vid Vikosvägskälet, skulle bli kvar.

Kompletterande material

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster, 10.6.2020 § 62: Upphöra med belysning av vägnätet utanför detaljplaneområdet

Förslag

Houtskärnämnden har tagit del av förslaget och ställer sig väldigt kritisk till dessa planer och vill lyfta fram några argument för detta:

- Belysningen är för många invånare och fastighetsägare den enda synbara kommunala servicen i närmiljön då övrig service som kan anses finansieras med fastighetskatten och kommunala skattemedel, till exempel vägunderhåll och övrig infra antingen sköts av staten eller kommuninvånarna själva personligen eller via föreningar/byalag. Belysningen skapar trivsel.
- Belysningen har en stor effekt på säkerheten för främst fotgängare och cyklister. Belysningen är uppsatt på ställen där det rör sig skolbarn och -ungdomar till och från skolskjutsar.
- Belysningen är på inga ställen överdimensionerad utan uppfyller högst kraven för ökad säkerhet för gammal och ung.
- Argumentet att släcka ner belysningen i periferin eftersom dessa områden redan varit lågt prioriterade då man sanerat belysningen känns inte hållbart eftersom det saknar koppling till ändamålet med belysningarna, att skapa

trivsel och högre säkerhet för kommuninvånarna.

- Att påstå att bibehållande av nuvarande belysningar skulle betjäna kommuninvånarna ojämlikt faller på sin egen orimlighet, att ta bort denna service från ännu fler kommuninvånare skulle enligt samma logik snarare öka den upplevda känslan för ojämlik behandling.
- Sektionens förslag att redan uppsatta nya armaturer med LED teknik skulle kunna återanvändas på detaljplaneområden har inte så stor positiv ekonomisk effekt eftersom det betyder kostnader för att montera ner armaturer innan man kan transportera och montera upp dem på annat ställe. På samma gång skall man då hålla i minnet att man nyligen även betalt för monteringen av dessa armaturer på befintlig plats och en nedmontering gör att den delen av investeringskostnaden går förlorad.
- Inbesparingen i driftskostnader av att släcka ner periferin, dvs 30 000 €/år på hela stadens område väger inte upp mot ovanstående argument.

Houtskärnsnämnden omfattar inte tekniska stödtjänsters förslag att upphöra med belysningen för ovannämnda vägnät.

Beslut

Houtskärnsnämnden omfattar inte tekniska stödtjänsters förslag att upphöra med belysningen för ovannämnda vägnät, enligt argumenten i förslaget.

Delgivning

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster, samhällsingenjör Matias Jensén

---